

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

לה.

עין משפט נר מצוה

א ב מיי פ"ה מהלך נדרים הלכה ד קמח לאון נמכ טו"ע י"ד קימן רע"ו סוף ח: א ג מיי פ"ד מהלכות מעילה הלכה ט: ד ר מיי ש"ס הלכה י: יב ה מיי ש"ס פ"ו הלכה יא:

גליון הש"ס

בהר"ן ד"ה פת ובר' וק' לרבא דאבא. ק"ל הא רבא פטק קח מנח הוכחה דלולו ככרי עליון לפסוקי ממי ודפי' הר"ן לעיל וזהו ש"ן בכרז דתסת הנחא ככר רק לנחילה וכו' וה"ל רבא חלל הכא כפיה ונקודותו ל"ש הוכחה זו דבא לפסוקי צדוד שהפיה שלו אסור להשלימו ליהטת ממנה אם קן י"ל רבא מודה כזה דמומר נתון בתמנה וי"ע: בהר"ן ד"ה דרבא מפי ובר' שאין בבריתיה שום ובר' ויכולה כזה בתמנה 3 ע"ג:

תוספות

קונם פרה שיש לי שאני הניח לך נכסי עליך אם יבא לך פרה אלא זו שני נדרים הוא ותי קאמר שאומר לו קונם פרה שיש לי שאוכל ליהנות לך ממנה כלו' שאין לי פרה אחרת ואם יש לי תהא קונם עליו או שאמר בלשון היה נכסי עליך קונם אם יש לי פרה אלא זו שאני עושה כיה לנחמתי וממנו שיש לי הפרה והכנסים עליו וגבי קונם נמי ד"ה כפירימי: מת או שנתנה לו בפתחה מותרת. מת דמד לא מקורב פרה וקדושים שלו וכן שנתנה לו במתנה מותרת וקדו' שנתנה המדיר למודר ושמי שנתנה לו על ידי אחר לפירוש שני דלעיל יתח' ענין מנתנה לו במתנה דלפניה והוא קדושים וקדו' דל"ש א"ע"ג דלא אמר קאי אלא לפי ראשון דלעיל דדיק מיעין קאש ומי פירך מנתנה לו פרה וקדו' אלא אמר לא אמר עליו וי"ל דלפי פירוש ראשון ברק שנתנה לן פרה רביס וקאי מני אנכסיס ודיוקן הוא שכלל הספיריס דרב"ש ענין לן יחד דמשמע דקאי דוקא אפיה ואקדו' לני' כפירוס שני וז"ל חכמי היא גופא תקשה לך אמאי דלא תנא שנתנה משום נכסיס הלא מיי שנתנה מה מכנסים וי"ל מ"מ לא נתן לאשמועין לאשמוע' דפיה וקדושים שהיה רואה לישל ממנו היה עיקר הדרג וגם בכלל נכסיס הס דמיסקר מני נדר

איטיביה וכו' השאילני פתק הקנייה. פרה המונחת צפניה: קונם פרה שאני קנוי עליך. קונם עליך פרתי זו אם אני קניתי אלא פרה זו או שאוסר עליי כל נכסי אם יש לו פרה אלא זו: בחייו אסור. אם נמנע שיש לו פרה אחרת או קורדוס אחר: מה או שנתנה לו במתנה הרי זה מותר. משום דכי מת או שנתנה לו במתנה לא פרתו ולא קרדומו ולא נכסיו הן. וקס"ד שהמדיר נתן למודר ואפ"ה שרי *וקס"ה לרבא דלסר: שנתנה לו על ידי אחר. שנתנו מדיר לאיניס דעלמא ואח"כ נתנו זה למודר:

דיקא נמי דקפני שניטנו לו. כלומר שכן היתה קצלה צידס לקרות נתנו בחירק אף על פי *שאין צכמיה שום הפרש: ולענין הלכה קיימא לן א"ע"ג דיהציה יליהיה צכמיה אסור דכתיב פטט ליה רבא ואסקינא דיקא נמי דקמני כו'. ותכח הרשב"א ז"ל כי היכי דיהציה צכמיה אסור ה"ה אם לקחו מודר ממנו דחד טעמא הוא: יש מעילה בקונמו. האוסר דבר עליו בקונם ונהנה ממנו מי מחייב מעילה או לא מי אמרינן דעשאו כקרנן וחיוב עליו חסם מעילה כנהנה מן הקדשים: תפול הנאה להקדש למימרא להקדש. דאי לא דמי קונמות להקדש הוה ליה למימר וילין הנאה לים המלח דקמני ככל דוכתב* אלא משום דבקונמות יש בהן מעילה כהקדש כיון דבהקדש עסיק תנא תפול הנאה להקדש: קונם ככר זה הקדש. שאסרה בקונם לכל כהקדש שהוא אסור לכל אדם: אכלה בין הוא בין חברו מעל. דיש מעילה בקונמות: לפיכך יש לה פדיון. דכיון דמתסקר אכולי עלמא כהקדש תפיס פדיונו: ככר זו עליו הקדש אכלה הוא מעל

דנהי דלא מיתסקרה אלא עליה כי מתהני איחור מינה מעל: חזירו לא מעל לפיכך אין לה פדיון. דכיון דאילס כהקדש למתסקר פדיונה: וחל"ל צין כך וצין כך לא מעל לפי שאין מעילה בקונמו. דיש בקונם דלילי אסור לכל צין בקונם פרטי: ולענין הלכה ק"ל כר"מ דיש מעילה בקונמות דהא רב נתמן פשיט ליה לרבא ממתניתיין שיש מעילה וצ"פ שבעות שמים בתרא (שבעות ככ): נמי מפכיין דר"מ לרבנן הלכך ק"ל דיש מעילה. וק"ל נמי דקונם כללי יש לו פדיון. ומסתפקא לי מאן דמעל בקונמות אי מישמרי הואו קונם לכתר דמעיל כהקדש שיואל לחולין ע"י מעילה: ככרי עליך ונתנה לו במתנה מי מעל. כלומר אין מעל צכמיה זו דכיון דיש מעילה כי היכי דאמר כהקדש אכלה אבן זו קורה של הקדש מעל א"ע"פ שלח הויהא הכא נמי מכיון שזכה בה שייכה מעילה ש"לחה מרשות אסור ונכנסה לרשות מקבל: למעול נוסף הא לא אסרה עליה. ומכאן תשובה להרמב"ם ז"ל שכתב (בפרק המדיר את חזירו והאכילו לוקה משום לא יחל דברו כמו שכתבתי למעלה צ"פ) ואלו מותרים: למעול מקבל יגול דאמר הסירה צעינא איסורא לא צעינא. שאילו היה יודע שהוא של איסור לא היה רואה לזכות בה ונמנע זכיה בטעות ואינה זכיה. וא"ע"ג דבמוציא מרשות הקדש אפסרה דלפי" שבעות מעל שאני הכא שהוא לא הויהא אלא חזירו הויהא זה לא עשה אלא שקבלה: אמר ליה מקבל מעל לכשיוציא. כלומר מהשתא אין אחד מהם מועל מהקדש דאחרת אלא מיהו לכשיוציא מעל. נהי דגבי זכיה אמרינן דזכיה בטעות היא לכשיוציא לא אמרינן הכי מידי דהוה אכל מוציא מעות הקדש לחולין: ירדשלמי* נדר מן הככר מהו לתמס צו את ידיו ולא איפשיטא: ממני

ה"ג קונם פרה שאני הנאה לך. והכי משמע קונם יהו עליך שאר פרות שיש לי שאני מהנה לך כלומר שאין לי פרה אחרת וזו שיש לי איני משאילך שזו לא רצה להשאילו והאחרות אסורות עליו נגדר או שאמר לו נכסי אסורין עליך אם יש לי פרה אחרת אלא זו ונמנע שיש לו פרה אחרת אסור לישאל א) ליהנות: קונם קורדוס שיש לי שאינו קנוי. כלומר שלא קניתי קורדוס אחר וזה איני משאילך שאני רצין לו או שאמר לו קונם נכסי יהו אסורים עלי אם יש לי קורדוס אחר אלא זה ונמנע שיש לו קורדוס אחר: בחייו אסור. צעל הקורדוס אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. אי נמי בחייו דמדיר אסורין נכסיו על המודר: מה. המשאיל: או שנתנה לו במתנה. למודר. אמר לן המורה ה"ה דקמני מת לא קאי אסופא כלל דהיי מלי קמני אסופא דהאן קמני נכסי עלי מת או שנתנה לו במתנה הרי זה מותר מי מותר הרי אנפשיה קאמר אלא אישא קמני והשאילני פרתך שאם מת המדיר מותר צפיה או צככסיס של מדיר דהא אמר נכסי *ו) ומאחר שמת לאו נכסיס דדיה אינן והכא נמי אם נמנו לו במתנה. ואמר לן המורה דכה"ג שאני הנאה שאינו קנוי לשון בני אדם [הן] (שרי) דהכי היו נודרים צירושלים וצנדרים הלך אחר לשון בני אדם. קמני שניתנו לו במתנה הרי זה מותר וקשיא לרבא דאמר א"ע"ג דיהיב ליה צכמיה אסור: אמר לך רבא הכא נכסי עסקינן גוון שניטנה לו על ידי אחר. שצעל הפרה נתנו לאחר ואותו אחר נתנו לשואל ולהכי מותר שככר הויהא משאיל מרשותו כשנתנה לאחר

אחר נתנו לשואל ולהכי מותר שככר הויהא משאיל מרשותו כשנתנה לאחר אלא היכא דאמר ליה ככרי עליך ולא נמנע לו על ידי אחר הויהא ולא יתאם מרשותו קודם לכן אסור. ולא דמי להיכא דליגנבה מיניה משום דהיכא דליגנבה מיניה הויהא ושלח מעותו דצעל הככר יתא מרשותו עבודה זרה ואלו אפי' נכסי על המודר: או מותר. ויזכרנה דלפיה הויהא מעילה לא על ידי אחר. שנתנה לו על ידי אחר. שנתנה לו לאחר והוא קמני למודר: דיקא נמי דקמני שניטנה ולא קמני שנתנה לו. צעל פיה הויהא אסופא שנתנה לו. דמשמע שהוא עצמו נתנו לו: יש מעילה בקונמות. היכא דאמר קונם ככר זה ואכלו מי הוי כהקדש מעליא דיש צו מעילה ומעל או לא: [פניסוה מקום] שנוטלין עליה שכר. ומודר היינו דאמר קונם וממני ליה להקדש: קונם ככר זה הקדש. שאמר בלשון הקדש ובלשון קונם והוא הדין נמי לא אמרה אלא בלשון קונם: צין הוא חזירו מעל. שחרי הקדישה סתם אכולי עלמא: לפיכך. הואיל ויש בה מעילה יש בה פדיון ויזכרנה דלפיה כשאר הקדש: אמר זו עלי פקדש. כיון דאמר עלי עליה לדידה שויה הקדש והוא מעל אם אכל חייב לשלומי: חזירו לא מעל. דלא אסרה אלא על עצמו וגבי חזירו הוי כחולין: לפיכך אין לה פדיון. שהוא עצמו אין יכול לפדותה לעולם שהרי אמר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול למעול בה: צין כך וצין כך. צין אמר סתם צין אמר עלי לא מעל צין הוא וצין חזירו אף על פי שאמר הקדש כיון דאמר נמי קונם שאין מעילה בקונמות: מי מעל. אלא הקדש דאמר יש מעילה בקונמות צעני: מה לא אסירה עליה. דנותן: הסירה יוצא לי דסיסבי לי איסורא לא צעני. כלומר דבתורת היתר קבלתיה ממך ולא בתורת איסור: וכסבור של חולין סוף) מעל. אעפ"כ. הכי נמי אף זה המקבל א"ע"פ שסבור זה המקבל שהיתר הוא כי אכלה מעל: ממני

קונם פרה שאני קנוי. בקונם יהא עליך אם יש לי פרה אלא זו ותי קאמר שיש לי פרות אחרות ואסור נכסיו על המודר: או שנתנה לו בפתחה הויהא מותרת. ויזכרנה דלפיה שנתנה לו על ידי אחר. שנתנה לו לאחר והוא קמני למודר: דיקא נמי דקמני שניטנה ולא קמני שנתנה לו. צעל פיה הויהא אסופא שנתנה לו. דמשמע שהוא עצמו נתנו לו: יש מעילה בקונמות. היכא דאמר קונם ככר זה ואכלו מי הוי כהקדש מעליא דיש צו מעילה ומעל או לא: [פניסוה מקום] שנוטלין עליה שכר. ומודר היינו דאמר קונם וממני ליה להקדש: קונם ככר זה הקדש. שאמר בלשון הקדש ובלשון קונם והוא הדין נמי לא אמרה אלא בלשון קונם: צין הוא חזירו מעל. שחרי הקדישה סתם אכולי עלמא: לפיכך. הואיל ויש בה מעילה יש בה פדיון ויזכרנה דלפיה כשאר הקדש: אמר זו עלי פקדש. כיון דאמר עלי עליה לדידה שויה הקדש והוא מעל אם אכל חייב לשלומי: חזירו לא מעל. דלא אסרה אלא על עצמו וגבי חזירו הוי כחולין: לפיכך אין לה פדיון. שהוא עצמו אין יכול לפדותה לעולם שהרי אמר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול למעול בה: צין כך וצין כך. צין אמר סתם צין אמר עלי לא מעל צין הוא וצין חזירו אף על פי שאמר הקדש כיון דאמר נמי קונם שאין מעילה בקונמות: מי מעל. אלא הקדש דאמר יש מעילה בקונמות צעני: מה לא אסירה עליה. דנותן: הסירה יוצא לי דסיסבי לי איסורא לא צעני. כלומר דבתורת היתר קבלתיה ממך ולא בתורת איסור: וכסבור של חולין סוף) מעל. אעפ"כ. הכי נמי אף זה המקבל א"ע"פ שסבור זה המקבל שהיתר הוא כי אכלה מעל: ממני

ממני מעילה דכבר המותר לו להס: איסורא לא בעי דליקני. דכל מעילה בשוגג הוא ואילו הייתי יודע שהיא אסורה לא הייתי מקבלה אבל המוציא מעות של הקדש בשוגג מעל א"ע"פ שאילו היה יודע שהיה של הקדש לא היה רואה לזכות בהם כיון שהוא עצמו לקחם כדי לזכות בהם אבל מה שנתן לו על ידי אחר מלי למימר איסורא לא צעינא למקני: מקבל מעל לכשיוציא. דכל דבר של הקדש א) אינו יוצא עד שימעול בו והכי אמרינן במעילה האומר לשלוחו דין דבר לחטוי ומכר בעל הבית קודם שמתנו לחטוי חטוי מעל לכשיוציא:

(א) שבעות כב. ע"ש ובכוס' דשם ומוס' ימות פת. ד"ה אי קסבר. (ב) [בין רע"ו מע"ג]. (ג) [מנינה: וי"ע]. (ד) [דף טו. ד"ה הלכה]. (ה) [פ"ד סוה"צ]. (ו) [כ"ל אינו מועל עד דע שזיאל].

הגהות הב"ח

(א) גבי קונם קרדוס לי כ"ל ומיפת שיש נמחק: (ב) שם ככר זו על הקדש כ"ל ואות ל נמחק: (ג) רש"י ד"ה ה"ג וכו' וליהנות: (ד) ד"ה או שנתנה לו וכו' נכסי עליך ומאחר שמת וכו' והכי נמי אם: (ה) ד"ה וכסבור של חולין קאי אעפ"כ מעל הכא נמי:

מוסף רש"י

שניתנה לו על ידי אחר. אלא נגזל לא הויהא ושלח מעותו דצעל הככר יתא מרשותו עבודה זרה ואלו אפי' נכסי על המודר: או מותר. ויזכרנה דלפיה שנתנה לו על ידי אחר. שנתנה לו לאחר והוא קמני למודר: דיקא נמי דקמני שניטנה ולא קמני שנתנה לו. צעל פיה הויהא אסופא שנתנה לו. דמשמע שהוא עצמו נתנו לו: יש מעילה בקונמות. היכא דאמר קונם ככר זה ואכלו מי הוי כהקדש מעליא דיש צו מעילה ומעל או לא: [פניסוה מקום] שנוטלין עליה שכר. ומודר היינו דאמר קונם וממני ליה להקדש: קונם ככר זה הקדש. שאמר בלשון הקדש ובלשון קונם והוא הדין נמי לא אמרה אלא בלשון קונם: צין הוא חזירו מעל. שחרי הקדישה סתם אכולי עלמא: לפיכך. הואיל ויש בה מעילה יש בה פדיון ויזכרנה דלפיה כשאר הקדש: אמר זו עלי פקדש. כיון דאמר עלי עליה לדידה שויה הקדש והוא מעל אם אכל חייב לשלומי: חזירו לא מעל. דלא אסרה אלא על עצמו וגבי חזירו הוי כחולין: לפיכך אין לה פדיון. שהוא עצמו אין יכול לפדותה לעולם שהרי אמר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול למעול בה: צין כך וצין כך. צין אמר סתם צין אמר עלי לא מעל צין הוא וצין חזירו אף על פי שאמר הקדש כיון דאמר נמי קונם שאין מעילה בקונמות: מי מעל. אלא הקדש דאמר יש מעילה בקונמות צעני: מה לא אסירה עליה. דנותן: הסירה יוצא לי דסיסבי לי איסורא לא צעני. כלומר דבתורת היתר קבלתיה ממך ולא בתורת איסור: וכסבור של חולין סוף) מעל. אעפ"כ. הכי נמי אף זה המקבל א"ע"פ שסבור זה המקבל שהיתר הוא כי אכלה מעל: ממני

פירוש הרא"ש

קונם פרה שאני קנוי. בקונם יהא עליך אם יש לי פרה אלא זו ותי קאמר שיש לי פרות אחרות ואסור נכסיו על המודר: או שנתנה לו בפתחה הויהא מותרת. ויזכרנה דלפיה שנתנה לו על ידי אחר. שנתנה לו לאחר והוא קמני למודר: דיקא נמי דקמני שניטנה ולא קמני שנתנה לו. צעל פיה הויהא אסופא שנתנה לו. דמשמע שהוא עצמו נתנו לו: יש מעילה בקונמות. היכא דאמר קונם ככר זה ואכלו מי הוי כהקדש מעליא דיש צו מעילה ומעל או לא: [פניסוה מקום] שנוטלין עליה שכר. ומודר היינו דאמר קונם וממני ליה להקדש: קונם ככר זה הקדש. שאמר בלשון הקדש ובלשון קונם והוא הדין נמי לא אמרה אלא בלשון קונם: צין הוא חזירו מעל. שחרי הקדישה סתם אכולי עלמא: לפיכך. הואיל ויש בה מעילה יש בה פדיון ויזכרנה דלפיה כשאר הקדש: אמר זו עלי פקדש. כיון דאמר עלי עליה לדידה שויה הקדש והוא מעל אם אכל חייב לשלומי: חזירו לא מעל. דלא אסרה אלא על עצמו וגבי חזירו הוי כחולין: לפיכך אין לה פדיון. שהוא עצמו אין יכול לפדותה לעולם שהרי אמר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול למעול בה: צין כך וצין כך. צין אמר סתם צין אמר עלי לא מעל צין הוא וצין חזירו אף על פי שאמר הקדש כיון דאמר נמי קונם שאין מעילה בקונמות: מי מעל. אלא הקדש דאמר יש מעילה בקונמות צעני: מה לא אסירה עליה. דנותן: הסירה יוצא לי דסיסבי לי איסורא לא צעני. כלומר דבתורת היתר קבלתיה ממך ולא בתורת איסור: וכסבור של חולין סוף) מעל. אעפ"כ. הכי נמי אף זה המקבל א"ע"פ שסבור זה המקבל שהיתר הוא כי אכלה מעל: ממני

לא אמרה ע"י ליה. ולי אסורה לא הייתי מקבלה אבל המוציא מעות של הקדש בשוגג מעל א"ע"פ שאילו היה יודע שהיה של הקדש לא היה רואה לזכות בהם כיון שהוא עצמו לקחם כדי לזכות בהם אבל מה שנתן לו על ידי אחר מלי למימר איסורא לא צעינא למקני: מקבל מעל לכשיוציא. דכל דבר של הקדש א) אינו יוצא עד שימעול בו והכי אמרינן במעילה האומר לשלוחו דין דבר לחטוי ומכר בעל הבית קודם שמתנו לחטוי חטוי מעל לכשיוציא: